

Ομιλία – Ολομέλεια Ζακύνθου

Κύριε εκπρόσωπε του Σεβασμιωτάτου,
Κύριε Δήμαρχε,
Κύριε εκπρόσωπε της Περιφέρειας,
Κυρία Πρόεδρε της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών,
Κυρίες εκπρόσωποι των Δικαστικών Ενώσεων,
Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι,

Θέλω να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου Ζακύνθου κ. **Γιάνη Γιατρά** και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για τις άοκνες προσπάθειες τους για την επιτυχία της σημερινής Ολομέλειας, τόσο σε επίπεδο οργανωτικό όσο και σε επίπεδο ουσιαστικό, παρά τις μεγάλες δυσκολίες που συναντήσαμε.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλονται στα μέλη της **Συντονιστικής Επιτροπής**, που με την καθημερινή εκ του σύνεγγυς ενασχόληση με όλα τα προβλήματα του κλάδου, εμπραγματώνει και υποστασιοποιεί τις κατευθυντήριες γραμμές και τις αποφάσεις της Ολομέλειας.

Ασφαλώς, ευχαριστίες οφείλονται -και τις οφείλει ολόκληρο το δικηγορικό σώμα- και σε όλους από τους **Προέδρους της Ολομέλειας που στηρίζουν έμπρακτα**, και συχνά με θυσία πολύτιμου χρόνου και κοπιώδεις προσπάθειες, το έργο της.

Ευχαριστίες οφείλει το σώμα και στην **Επιτροπή του Κώδικα Δικηγόρων** και τους εισηγητές των επιμέρους θεμάτων, για την εμβριθή εργασία και την δημιουργική συμβολή στην ποιοτική αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του βασικού θεσμικού νομοθετήματος που διέπει την άσκηση του λειτουργήματός μας.

Ευχαριστώ ιδιαίτερα την συνάδελφο Σύμβουλο Ταμία του ΔΣΑ, κ. **Μαρινέττα Γούναρη**, εκ Ζακύνθου ορμώμενη, για την ξεχωριστή συμβολή της -και λόγω

εντοπιότητας- σε καθοριστικές λεπτομέρειες οργανωτικού, διαδικαστικού και ουσιαστικού χαρακτήρα αυτής της Ολομέλειας.

Θέλω να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον συνάδελφο κ. Γιώργο Παπαδόπουλο, ο οποίος συνέβαλε έμπρακτα σε όλη την μέχρι τώρα πορεία μου ως Προέδρου. Χωρίς την συμβολή του δεν θα ήταν τίποτα ίδιο.

Ευχαριστώ θερμά τους εκλεκτούς συνεργάτες της Ολομέλειας, Μαργαρίτα Τσίγκου και Λάμπρο Αντωνίου, για την οξυδέρκεια και ταχύτητα χειρισμού όλων των θεμάτων της Ολομέλειας σε μια κρίσιμη, μεταβατική περίοδο γι' αυτήν.

Ευχαριστώ, τέλος, όλους εσάς για την σημερινή σας παρουσία.

Ερχόμαστε από μακριά και θα πάμε μακριά. Η Ολομέλεια, ως θεσμικό όργανο συλλογικής εκπροσώπησης και δράσης των δικηγόρων της χώρας βρίσκεται σήμερα συμβολικά στη Ζάκυνθο όχι ως «περιοδευών θίασος», αλλά σε μία ακόμα περιφέρεια της πατρίδας μας, και δη στο απώτατο δυτικό άκρο αυτής, αφού λίγους μήνες πριν βρέθηκε στην εσχατιά της Ελλάδας, στο απώτατο βορειοανατολικό σύνορό της, την Ορεστιάδα και την Αλεξανδρούπολη, για να αναδείξει την Περιφέρεια ως ισότιμο παράγοντα διαμόρφωσης της δικηγορικής δράσης και να αποσειεί την εσφαλμένη εντύπωση για τον δήθεν «αθηνοκεντρικό» της χαρακτήρα. Αναδεικνύεται έτσι, ως Ολομέλεια που επιχειρεί να αντιμετωπίζει ισότιμα όλους τους Συλλόγους μέλη της. Όπως η Ολομέλεια της Ορεστιάδας - Αλεξανδρούπολης, είχε τον ιδιάζοντα συμβολισμό στήριξης των δύο Ελλήνων στρατιωτικών και ανάδειξης των μείζονος σημασίας -κατ' άρθρο 90 ΚωδΔικ- εθνικών θεμάτων τα οποία απασχολούν την Ολομέλεια, και αφού διήλθαμε πρόσφατα από την Θεσσαλονίκη, όπου πραγματοποιήσαμε μια πολύ σημαντική επιστημονική εκδήλωση για τα νομικά ζητήματα της συμφωνίας των Πρεσπών, βρισκόμαστε σήμερα στο νησί του εθνικού μας ποιητή, για να τιμήσουμε τον Δικηγορικό Σύλλογο Ζακύνθου μέλος του οποίου είναι άλλωστε ο Υπουργός Δικαιοσύνης, κατά το χρόνο λήψης της σχετικής απόφασής μας.

Η σημερινή Ολομέλεια της Ζακύνθου δίνει την ευκαιρία του συλλογικού αναστοχασμού. Από πού ξεκινήσαμε, πώς εργαστήκαμε, τι κατορθώσαμε.

Ο **συνεκτικός αρμός** του δικηγορικού σώματος στη μακρά πορεία του χρόνου είναι η ιστορία του, οι αρχές του και οι αγώνες του.

Από την αρχή αυτής της θητείας υποσχέθηκα στον εαυτό μου, αλλά και σε όλους εσάς, ότι θα αντιμετωπίσουμε τις νέες προκλήσεις με **ομοψυχία, συλλογικότητα και αποφασιστικότητα**.

Σταθερός σκοπός μας οι δικηγόροι να έχουμε έχει **παρουσία αυτόνομη, φωνή διακριτή και συνεισφορά αποτελεσματική**.

Έτσι, επιθυμώ σήμερα να αποτιμήσουμε αυτή μας την οκτάμηνη διαδρομή, μικρή σε χρόνο, αλλά κατά γενική θέλω να πιστεύω ομολογία, πλούσια σε δράση και αποτέλεσμα. Ας εισέλθουμε τώρα συνοπτικά στις επιμέρους δράσεις και πρωτοβουλίες μας.

Εθνικά θέματα

Ξεκινώ, κατά λόγο σπουδαιότητας, από την προάσπιση της διεθνούς νομιμότητας και τα εθνικά μας θέματα.

Το δικηγορικό σθένος, φέρον στοιχείο της συλλογικής μας ταυτότητας, μπολιάζεται αναπόφευκτα με την ελληνική ψυχή. Δύσκολα θα αποτύπωνε κανείς καλύτερα το στίγμα της από τον εθνικό μας ποιητή: **«Κλείσε μέσα στην ψυχή σου την Ελλάδα, και θα αισθανθείς μέσα σου να λαχταρίζει κάθε είδος μεγαλείου»**. (Στοχασμός του ποιητή, Ποιήματα. Ίκαρος, 1961. 30)

Το δικηγορικό σώμα δεν είναι αποκομμένο από το έθνος και την κοινωνία. Είναι ζωντανό τμήμα τους. Αφουγκράζεται τις αγωνίες, τις επιδιώξεις, και τα δίκαια εθνικά και κοινωνικά αιτήματα. Η φράση του εθνικού μας ποιητή μας συγκινεί πάντα. Πρέπει να βρίσκεται στην πρώτη γραμμή των αγώνων. Διατυπώνει δημόσιο λόγο, με υπευθυνότητα, με άρτια νομική τεκμηρίωση και με γνώμονα πάντοτε την **κατίσχυση των εθνικών δικαίων και της διεθνούς δικαιοταξίας**.

Συγκρατώ τέσσερις στιγμές που μας σημάδεψαν:

- Πρώτον, την πρωτοφανή και μοναχική, μεταξύ όλων των διεθνών και εθνικών οργανώσεων προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς δικαίου, κινητοποίηση και παρέμβαση για την απελευθέρωση των **δύο Ελλήνων αξιωματικών**.

Στην υπόθεση των δύο Ελλήνων στρατιωτικών που συνελήφθησαν από τις τουρκικές αρχές και παρέμειναν επί μήνες κρατούμενοι στις φυλακές της Αδριανούπολης στην Τουρκία, χωρίς την απαγγελία κατηγοριών, η Ολομέλεια ευαισθητοποιήθηκε από την πρώτη στιγμή και ανέπτυξε πολυεπίπεδη δράση στο εσωτερικό και το εξωτερικό.

Η ιστορική και συμβολική **Ολομέλεια της Ορεστιάδας** θα μείνει για πάντα χαραγμένη στη μνήμη μου. Η ουσιαστική συμβολή όμως της Ολομέλειας ήταν η **ευρωπαϊκή αντιμετώπιση** του ζητήματος. Αναδείξαμε το θέμα στα **διεθνή fora και ιδίως στον ευρωπαϊκό δικηγορικό σύλλογο**. Καταφέραμε να ευαισθητοποιήσουμε την διεθνή νομική κοινότητα, για ένα ζήτημα όχι αμιγώς δικηγορικό – κορπορατίστικο, παρέμβαση η οποία συνέβαλε στο μέτρο των δυνατοτήτων μας, στην συνολική προσπάθεια της Πολιτείας για την απελευθέρωση των στρατιωτικών μας, η οποία εν τέλει εστέφθη με πλήρη επιτυχία.

- Δεύτερον, την ουσιαστική νομική και πολιτική παρέμβασή μας στην **Συμφωνία των Πρεσπών με την υιοθέτηση του Ψηφίσματος της 17ης Ιουνίου** την επιστημονική ημερίδα που διοργάνωσε κατόπιν η Ολομέλεια με τον ΔΣΘ στην Θεσσαλονίκη, την καρδιά της Μακεδονίας, όπου αναδείχτηκαν για πρώτη φορά κρίσιμα νομικά και πολιτικά ζητήματα αναφορικά με το ζέον αυτό εθνικό θέμα.
- Τρίτον, την αποτελεσματική δικαστική υπεράσπιση των **8 Τούρκων αξιωματικών** που ζήτησαν άσυλο στην Ελλάδα.

Πιστοί στην πεποίθησή μας ότι η τήρηση του διεθνούς δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν υπόκειται σε σταθμίσεις, ούτε υπείκει σε σκοπιμότητες, ταχθήκαμε από την πρώτη στιγμή στο πλευρό των **8 Τούρκων αξιωματικών** για τους οποίους η Κυβέρνηση επιδίωξε να αρνηθεί το καθεστώς διεθνούς προστασίας. Οι παρεμβάσεις

μας στο ΣτΕ τόσο σε επίπεδο προσωρινής, όσο και σε επίπεδο οριστικής δικαστικής προστασίας ήσαν όπως γνωρίζουμε επιτυχείς.

- Τέταρτον, την παρέμβασή μας για την μη έκδοση του Τούρκου δημοσιογράφου και ιστορικού Τουρκούτ Καγιά, στην οποία έστειρε, προς τιμήν του ο τότε Υπουργός Δικαιοσύνης, Σταύρος Κοντονής.

Οι επιτυχίες αυτές παρεμβάσεις μας χαλυβδώνουν τη θέλησή μας να είμαστε ακόμη πιο δυναμικά παρόντες, υπερασπιστές του δικαίου και των δικαιωμάτων, πιστοί στο όραμα της έμπρακτης κατάσχυσης της Δικαιοσύνης, εντός και εκτός συνόρων, που ταχθήκαμε να υπηρετούμε.

Ασφαλιστικό

Πέρα από τα εθνικά θέματα, μεγάλο τμήμα της δραστηριότητας της Ολομέλειας, αφιερώθηκε στα κρίσιμα προβλήματα ενός χειμαζόμενου κλάδου. Από τις χαίνουσες πληγές ξεκινώ με το πλέον φλέγον ζήτημα, που ταλάνισε και ταλανίζει και κατατρώχει κάθετα ολόκληρο το δικηγορικό σώμα: το **ασφαλιστικό**. Ένα ζήτημα που συνεχίζει να μας απασχολεί, συχνά να μας ταλαιπωρεί, αλλά πλέον το ατενίζουμε με συγκρατημένη, αλλά δικαιολογημένη νομίζω αισιοδοξία.

Δύο χρόνια πριν, προ του εξαγγελθέντος επαγγελματικού μας θανάτου, αναλάβαμε την μαχητική υπεράσπιση των θέσεών μας, με όλα τα μέσα πάλης που διαθέταμε. Μια ύστατη κραυγή αγωνίας στον αγώνα για προσωπική και επαγγελματική αξιοπρέπεια.

Το σώμα και δη η προηγούμενη Ολομέλεια, υπό την Προεδρία του προτακατόχου μου, **Βασίλη Αλεξανδρή**, διήλθε μια πολύ δύσκολη περίοδο καθώς στα χέρια της έσκασε η βραδυφλεγής βόμβα του ασφαλιστικού, σε συνέχεια αυτής του ΚΠολΔ. Η συγκυρία αυτή στάθηκε αφορμή να αναδειχθεί το αγωνιστικό φρόνημα του κλάδου, τόσο με τις μαζικές πορείες του Γενάρη του 2016, όσο και με την πεντάμηνη αποχή, μέσα από τις οποίες γεννήθηκε το αποκληθέν κίνημα της γραβάτας. Ο κλάδος πέρασε από πολύ μεγάλη εσωστρέφεια και δέχτηκε τόσο από φίλια όσο και από εχθρικά

πυρά μαζικές ριπές που ταλαιπώρησαν τη συνοχή, την ενότητα και την αποτελεσματικότητά του. Μετά την δικαστική προσφυγή και διεκδίκηση στο ΣτΕ και τη θρυλούμενη απόφασή του επί των κρίσιμων θεμάτων που αναδείξαμε με την προσφυγή μας, τμήμα αναπόσπαστο της προρρηθείσας αγωνιστικής μας πορείας, συνεχόμενο άμεσα και αιτωδώς με αυτήν, το σώμα βρίσκεται πλέον μπροστά σε μια νέα πραγματικότητα.

Η πρόσφατη, δια στόματος Πρωθυπουργού στη ΔΕΘ, κυβερνητική αλλαγή πλεύσης, με την μείωση των ασφαλιστικών εισφορών των επιστημόνων - ελεύθερων επαγγελματιών καταμαρτυρεί την κυβερνητική επιθυμία να προληφθεί η φημολογούμενη απόφαση του ΣτΕ. Επί της ουσίας συνιστά αυτονόητο και αναγκαίο εξορθολογισμό του συστήματος, προκειμένου να επιτραπεί η επαγγελματική επιβίωση των κλάδων εκείνων, που και αυτοδύναμα μάχονται για την επιβίωσή τους και εισφέρουν σταθερά στην εθνική οικονομία.

Μετά την τελευταία συνάντηση του Προεδρείου της Συντονιστικής με την Υπουργό Εργασίας ξεκαθαρίζει πλέον το τοπίο. Το αναμενόμενο νομοσχέδιο θα κατατεθεί μέχρι το τέλος Νοεμβρίου στη Βουλή. Θα αφορά τις εισφορές των αμίσθων δικηγόρων και θα προβλέπεται από 1.1.2019: **α)** μείωση των εισφορών κύριας σύνταξης από 20% σε 13,33%, **β)** διατήρηση των εισφορών υγειονομικής περίθαλψης στο 6,95%, και **γ)** διατήρηση των προβλεπόμενων «εκπτώσεων».

Παράλληλα, οι εισφορές επικουρικής ασφάλισης και εφάπαξ θα διαμορφωθούν σε **πάγια ποσά** (64,5€ μηνιαίως για τους δικηγόρους Αθηνών, που επιβαρύνονται με εισφορές εφάπαξ και 41 € μηνιαίως για τους δικηγόρους των λοιπών δικηγορικών συλλόγων), ενώ η μείωση των εισφορών επικούρησης και εφάπαξ θα ισχύσει **αναδρομικά από 1.1.2017**.

Τα παραπάνω είναι ένα πρώτο βήμα για την μερική επούλωση των πληγών που έχει υποστεί ο κλάδος μας.

Παράλληλα, μετά από συνεχείς παρεμβάσεις μας, αν και με αδικαιολόγητη καθυστέρηση, **επιστράφηκαν** τον περασμένο Αύγουστο στους δικαιούχους (άμισθους) δικηγόρους τα ποσά που είχαν **αχρεωστήτως καταβληθεί** ως

ασφαλιστικές εισφορές στον ΕΦΚΑ, το 2017. Δυστυχώς ακόμα και τα αυτονόητα πραγματοποιούνται μόνο με διαρκή πίεση.

Συνεχίζουμε να διεκδικούμε την επίλυση των πολλών και σοβαρών θεμάτων που αντιμετωπίζουν ακόμα οι έμμισθοι δικηγόροι και οι συνάδελφοι που απασχολούνται με καθεστώς ΤΠΥ (μπλοκ), για τους οποίους οι μέχρι τώρα κυβερνητικές εξαγγελίες δεν αντιμετωπίζουν τα μείζονα προβλήματα που τους έχει προκαλέσει η ασφαλιστική αντιμεταρρύθμιση του νόμου Κατρούγκαλου.

Ικανοποιήθηκε **μετά από 7 έτη**, το πάγιο αίτημα του κλάδου για θεσμοθέτηση **«βοηθήματος ανεργίας»** για τους δικηγόρους – ελεύθερους επαγγελματίες. Υπάρχουν βεβαίως αδυναμίες, κυρίως λόγω των αυστηρών όρων χορήγησης του βοηθήματος. Τις έχουμε επισημάνει μετ' επιτάσεως και αναμένουμε πλέον την βελτιωτική τροποποίηση της θεσπισθείσας ΚΥΑ από το Υπουργείο.

Αυτά τα βήματα προόδου δεν μας κάνουν να ξεχνάμε τον μαχόμενο δικηγόρο, που έρχεται αντιμέτωπος με την ανάληψη ασφαλιστική γραφειοκρατία του υδροκέφαλου, υπερσυγκεντρωτικού, υποστελεχωμένου, και υποχρηματοδοτημένου ΕΚΦΑ. Με επανειλημμένα διαβήματα και κατ' ιδίαν συναντήσεις με την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου έχουμε ζητήσει να αποκατασταθούν όλα τα επιμέρους προβλήματα όπως η **αδικαιολόγητη στέρηση ασφαλιστικής ικανότητας** ενήμερων ασφαλισμένων, η άμεση πληρωμή **ληξιπρόθεσμων παροχών υγειονομικής περίθαλψης σε είδος** (προ του 2012), η **επέκταση της εγκυκλίου 1222/2017 της ΑΑΔΕ** και στον ΕΦΚΑ, ώστε να πληρώνονται οι εξωτερικοί δικηγόροι όταν έχουν οφειλές.

Στα περισσότερα από τα θέματα αυτά οφείλω να αναγνωρίσω ότι, μετά από αλληπάλληλες συναντήσεις με την αρμόδια Υπουργό, υπάρχει πλέον διάυλος επικοινωνίας με το υπουργείο. Η επικοινωνία είναι αναγκαία -όχι όμως και ικανή- συνθήκη για την επίλυση των προβλημάτων.

Όπου συναντούμε αντιστάσεις προσφεύγουμε σε όλα τα διαθέσιμα μέσα έννομης προστασίας για την διαφύλαξη των συμφερόντων των συναδέλφων. Έτσι, με την ουσιαστική συμβολή των συναδέλφων **Ανδρέα Κουτσόλαμπρου** και **Διονύση Ρίζου**,

και της Επιτροπής Ασφαλιστικού, ασκήσαμε **αίτηση ακυρώσεως** ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας προκειμένου να διαγνωστεί ο παράνομος τρόπος υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών στα ειδοποιητήρια του 2018, λόγω του υπολογισμού επί «καταβληθεισών» εισφορών 2016, αντί του ορθού , ήτοι των «καταβλητέων» 2017.

Ο αγώνας αυτός είναι ιερός και θα συνεχιστεί με αμείωτη ένταση.

Φορολογικά - ΦΠΑ

Πέραν όμως του ασφαλιστικού κρίσιμη είναι και η παράμετρος του φορολογικού ζητήματος. Ανέκαθεν έχουμε επισημάνει ότι οι φορολογικές και οι ασφαλιστικές υποχρεώσεις λειτουργούν ως **σωρευτική επιβάρυνση**, με δημευτικό μάλιστα στην περίπτωση μας αποτέλεσμα.

Πέραν της αυτονόητης ανάγκης μείωσης των φορολογικών συντελεστών, επικεντρώσαμε από την αρχή της θητείας μας τις προσπάθειές μας στην απαλλαγή των δικαστηριακών υπηρεσιών από τον ΦΠΑ, άλλως, την υπαγωγή τους στον χαμηλότερο συντελεστή ΦΠΑ, στο πλαίσιο της ευχέρειας που παρέχει το νέο σχέδιο Οδηγίας της ΕΕ για τον ΦΠΑ [πρόταση Οδηγίας COM/2018/020 final - 2018/05 (CNS)], καθώς και την επέκταση του ορίου προαιρετικής απαλλαγής από το καθεστώς ΦΠΑ από τα 10.000€ στα 25.000€.

Ανοιξαμε εκ νέου, με δική μας πρωτοβουλία το ζήτημα στη CCBE. Θυμίζω ότι σε όλη την Ευρώπη θεωρούσαν ότι το ζήτημα έκλεισε μετά την αρνητική σχετική απόφαση του ΔΕΕ (C-543/14 - απόφαση της 28/07/2016 υπόθεση Βελγικών δικηγορικών Συλλόγων). Ήδη στους κόλπους του CCBE βρήκαμε ευήκοον ους , προκειμένου να διαμορφωθεί **κοινή ευρωπαϊκή στάση της νομικής κοινότητας**, και θα μας ενημερώσει σχετικά προς τούτο αύριο αύριο ο επικεφαλής της Αντιπροσωπείας.

Το ίδιο ζήτημα θέσαμε σε σειρά συναντήσεων με όλους τους νομικούς Έλληνες ευρωβουλευτές και τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής ΟΚΕ , Γιώργο Ντάσση. Οι συνομιλητές μας θεωρούν εύλογο οι δικηγορικές υπηρεσίες να υπαχθούν στον κατώτατο συντελεστή ΦΠΑ , που προβλέπεται στην ΕΕ.

Αναγνωρίζουμε την δυσκολία του εγχειρήματος. Διεκδικούμε όμως το δικαίωμα να παρεμβαίνουμε με απώτερο σκοπό να χτίσουμε **ευρύτερες συναινέσεις σε**

ευρωπαϊκό επίπεδο για ένα ζήτημα που αφορά κατεξοχήν την ισότιμη, και χωρίς δυσανάλογα εμπόδια, πρόσβαση των πολιτών στην Δικαιοσύνη.

Δικαιοσύνη – ανεξαρτησία – θεσμικές τομές

Πέρα από τα παραπάνω αιτήματα του κλάδου, πυξίδα δράσης μας είναι διαχρονικά ο κομβικός ρόλος του δικηγορικού σώματος στην απονομή της δικαιοσύνης. Το δικηγορικό σώμα, κατά την θεσμική του λειτουργία, συγκροτεί βασικό και αναγκαίο πυλώνα του δικαστικού συστήματος. *Οι δικηγόροι εκ του νόμου είναι συλλειτουργοί της δικαιοσύνης. Η θέση τους είναι θεμελιώδης, ισότιμη, ανεξάρτητη και αναγκαία για την απονομή της.*

Τιμώντας την θεσμική μας ιδιότητα οφείλουμε να προβαίνουμε με παρρησία σε υπεύθυνες προτάσεις για τη θωράκιση της **ανεξάρτητης απονομής της Δικαιοσύνης**, επ' αγαθώ των Ελλήνων πολιτών, στο όνομα των οποίων -και μόνον- απονέμεται. Κωδικοποιώ συγκεκριμένες προτάσεις, στο πλαίσιο της ανοιγείσας συζήτησης για τη συνταγματική αναθεώρηση, με άμεσο πρακτικό αντίκτυπο:

- *Τροποποίηση του ισχύοντος καθεστώτος επιλογής της ηγεσίας της δικαιοσύνης από το υπουργικό συμβούλιο στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και του αυτοδιοίκητου των δικαστηρίων.*
- *Θεσμικά αντίβαρα προκειμένου να αποκλειστεί η δυνατότητα διορισμού συνταξιούχων δικαστών, ή δικαστών που παραιτούνται, σε κρατικές θέσεις - υπουργικές, παρά τω πρωθυπουργώ, ή άλλες- .*
- *Προαγωγές των δικαστικών λειτουργών κατ' αξίαν, και όχι κατ' αρχαιότητα.*
- *Ουσιαστική επιθεώρηση, ώστε να αξιολογείται η ορθότητα της δικανικής κρίσης, η ουσιαστική γνώση, η καλλιέργεια και το ήθος του δικαστικού λειτουργού.*
- *Ειδική συνταγματική μέριμνα για την αποτροπή νομοθετικών παρεμβάσεων με φωτογραφικές διατάξεις, σε εκκρεμείς υποθέσεις.*
- *Απαρέγκλιτη εφαρμογή των δικαστικών αποφάσεων από την εκτελεστική εξουσία.*

Πέρα από τις θεσμικές μεταβολές συνταγματικής περιωπής, αρθρώνουμε δημόσιο λόγο, **προς προάσπιση των υπερασπιστικών δικαιωμάτων και προς διαφύλαξη του κύρους και του θεσμικού ρόλου του δικηγόρου**. Η εμμονή σε στρεβλές αντιλήψεις, όπως η δυνατότητα διεξαγωγής **δικών χωρίς συνήγορο** (με επίκληση της άστοχης και αντισυνταγματικής νέας διάταξης του άρθρου 340 ΚΠΔ), ή η επιβολή **ποινών τάξεως σε δικηγόρους** κατά την άσκηση του λειτουργήματός τους (όπως προσφάτως συνέβη κατ' επανάληψη) απάδουν στο νομικό μας πολιτισμό και υπονομεύουν την ορθή απονομή της Δικαιοσύνης.

Για την εμπέδωση σχέσεων αμοιβαίου σεβασμού μεταξύ δικαστών και δικηγόρων, προτείναμε την θέσπιση **Κώδικα Δεοντολογίας** που θα διέπει τις σχέσεις δικαστών και δικηγόρων, στο πλαίσιο της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής για την τροποποίηση του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων. Ατυχώς, παρά τις ρηματικές επιδοκιμασίες, δεν έχουμε βρει την ένθερμη ανταπόκριση που θα αναμέναμε από την πλευρά των δικαστικών ενώσεων. Θεωρούμε περισσότερο επάναγκες από ποτέ να υλοποιηθεί η κοινή δέσμευση στην κατεύθυνση δημιουργίας ενός σύγχρονου **Κώδικα Δεοντολογίας** που θα αποτελέσει στέρεο έδαφος για την ποιοτική αναβάθμιση της απονομής της Δικαιοσύνης στη χώρα μας και πρέπει, Κυρίες συλλειτουργοί να εργαστούμε πιο μεθοδικά στην κατεύθυνση αυτή.

Εναλλακτικές Μορφές Επίλυσης Διαφορών - Διαιτησία - Διαμεσολάβηση

Το δικηγορικό σώμα, φιλοδοξεί και επιδιώκει να συμβάλλει δημιουργικά στην προαγωγή της **ταχείας και ορθής** επίλυσης των διαφορών.

Υπό το πρίσμα αυτό, **στηρίζει τις μορφές εναλλακτικής επίλυσης**, στο μέτρο που συμβάλλουν στην **ταχύτερη επίλυση των** διαφορών, **χωρίς όμως να υπονομεύεται η ιδιωτική αυτονομία**.

Η πλέον εμβληματική πρωτοβουλία μας, στο πλαίσιο αυτό είναι η **μόνιμη διαιτησία στους δικηγορικούς συλλόγους** (κατ' εφαρμογή των άρθρων 131 ΚωδΔικ, και 902 ΚΠολΔ).

Για την ανάπτυξη του θεσμού, στο πλαίσιο της παρουσίας μας στη **CCBE**, αναπτύξαμε στενή συνεργασία με τους Δικηγορικούς Συλλόγους της Αυστρίας και της Γαλλίας, που διαθέτουν σχετική τεχνογνωσία.

Το εγχείρημα αποδίδει καρπούς. Ήδη στην Αθήνα η μόνιμη διαιτησία βρίσκεται σε τελικό στάδιο υλοποίησης μετά την υιοθέτηση από το ΔΣ του σχετικού Κανονισμού, και την προώθησή του στο αρμόδιο Υπουργείο. Η προσπάθεια αυτή θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και από άλλους δικηγορικούς συλλόγους.

Το δικηγορικό σώμα έμπρακτα αποδεικνύει ότι έχει το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον. Αντιμετωπίζει τις παθογένειες της δικαιοσύνης, όχι με στείρα αντιπαράθεση, αλλά με καινοτόμο πνεύμα και δημιουργικότητα.

Με ευθύνη της προηγούμενης πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης βρεθήκαμε αιφνιδιαστικά αντιμέτωποι με ένα νομοσχέδιο για την **υποχρεωτική διαμεσολάβηση**, που αποτελούσε **ευθεία βολή κατά του δικαιώματος ελεύθερης και ακώλυτης πρόσβασης στο φυσικό δικαστή**, και **τραυμάτιζε τον ίδιο το θεσμό της διαμεσολάβησης**:

- Εισήγαγε διατάξεις, που επέβαλαν επώδυνο οικονομικό βάρος για την προσφυγή στην δικαιοσύνη, ιδίως στους πλέον αδύναμους οικονομικά διαδίκους.
- Υπήγαγε στην υποχρεωτική διαμεσολάβηση διαφορές παντελώς απρόσφορες, όπως διαφορές από αυτοκίνητα, όπου η ανισοδυναμία των μερών είναι εκ προοιμίου δεδομένη, ή διαφορές μικρού αντικειμένου, όπως οι διαφορές από οροφокτησία, όπου το υποχρεωτικό προστάδιο λειτουργεί αποτρεπτικά.

Επρόκειτο για νομοθετική πρωτοβουλία αναντίστοιχη με την διεθνή αναγνώριση - στο σύνολο σχεδόν των εννόμων τάξεων- της **αρχής της εκούσιας υπαγωγής στην διαμεσολάβηση**, και για ατυχή μεταφορά του ιταλικού μοντέλου καθ' ημάς.

Απέναντι στην κυβερνητική αδιαλλαξία η προσφυγή στην Δικαιοσύνη ήταν το μόνο μέσο που μας απέμενε. Η **Διοικητική Ολομέλεια του Αρείου Πάγου**, με τη γνωστή

πρόσφατη απόφαση, έταμε το ζήτημα υπέρ της αντισυνταγματικότητας και της αντίθεσης της υποχρεωτικής διαμεσολάβησης, όπως νομοθετήθηκε με τον ν. 4512/2018, στο ενωσιακό δίκαιο.

Είναι ευτυχής συγκυρία ότι *άμα τη αναλήψει των καθηκόντων του* ο νέος Υπουργός ανέστειλε επί ένα έτος την εφαρμογή του νέου θεσμού προσφέροντας ασφάλεια δικαίου και δίδοντας τον αναγκαίο χρόνο για έναν ειλικρινή και απροκατάληπτο θεσμικό διάλογο όλων των παραγόντων της Δικαιοσύνης.

Στον διάλογο αυτόν το δικηγορικό σώμα θα προσέλθει με συγκεκριμένες, εποικοδομητικές θέσεις και προτάσεις, προς αποκατάσταση της διαταραχθείσας συνταγματικής τάξης, θέσεις τις οποίες θα διαμορφώσουμε εξάλλου, και στην αυριανή συνεδρίαση.

Επιτάχυνση της Δικαιοσύνης. Απρόσφορη απόπειρα (τριχοτόμηση του Πρωτοδικείου Αθηνών) & λυσιτελής αντιμετώπιση (E justice)

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι τεράστιες καθυστερήσεις στην απονομή της Δικαιοσύνης, ιδίως της διοικητικής, προσομοιάζουν με αρνησιδικία και χρήζουν άμεσης, ριζικής αντιμετώπισης.

Δυστυχώς το Υπουργείο μέχρι *προ τινος*, αντιλαμβανόταν το θέμα της επιτάχυνσης, **ως πρόβλημα κτηριολογικό**, και όχι θεσμικό. Έτσι:

- Αντί να προωθεί θεσμούς που θα επιφέρουν ελάφρυνση των δικαστηρίων,
- αντί να προωθεί την ηλεκτρονική δικαιοσύνη,
- αντί να καλύπτει τα κενά δικαστών και υπαλλήλων,
- αντί να φροντίζει τα δικαστικά καταστήματα να είναι κατάλληλα από απόψεως υποδομών, [και να μην αναγκάζονται οι δικηγορικοί σύλλογοι, να καταβάλουν εξ ιδίων λειτουργικές δαπάνες , π.χ. για την αγορά και τη συντήρηση κλιματιστικών, ή την προμήθεια μηχανημάτων για τα χαρτάκια προτεραιότητας],

το μόνο που έκανε ήταν η ανεξήγητη εμμονή στην προώθηση της τριχοτόμησης του Πρωτοδικείου Αθηνών, σε μια εποχή που η κοινωνία δεν έχει ανάγκη επιπλέον δικαστικών καταστημάτων στην Αθήνα, αλλά κοινωνικών δομών και υλικοτεχνικής υποδομής.

Η απάντηση στον τότε Υπουργό ήταν, όπως όλοι γνωρίζουμε, **καθαρή και ηχηρή**. Δόθηκε πρωτογενώς από τους μαχόμενους δικηγόρους στο **δημοψήφισμα** που οργάνωσε ο ΔΣΑ -για πρώτη φορά και με ηλεκτρονικά μέσα- τον περασμένο Ιούνιο. Πάνω από 9 στους 10 (ποσοστό 90,68%) ψήφισαν «όχι» στη δημιουργία των νέων Πρωτοδικείων. Ευτυχώς, ο νέος Υπουργός φαίνεται να άκουσε την φωνή των δικηγόρων και απέσυρε το σχετικό νομοσχέδιο.

Η δημιουργία νέων δικαστηρίων πρέπει να υπακούει σε κανόνες ορθολογικής οργάνωσης και υπαρκτές ανάγκες, και να υφίσταται η αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή.

Το δικηγορικό σώμα, δίνει σταθερά τον αγώνα για **πραγματικό εκσυγχρονισμό της Δικαιοσύνης**. Μετά από πολύχρονες και επίμονες προσπάθειες για την προώθηση της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (e-justice), κατέστη επιτέλους εφικτό να ολοκληρωθεί επιτυχώς η ψηφιακή υποδομή για την **ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων** σε όλα τα διοικητικά δικαστήρια και σε 17 Ειρηνοδικεία της χώρας, μέσα από το **portal.olomeleia.gr** και την διαλειτουργικότητά του με τα **ΟΣΔΔΥ ΔΔ και ΠΠ του Υπουργείου Δικαιοσύνης**.

Διεκδικούμε:

- την επέκταση της ηλεκτρονικής κατάθεσης σε **όλα τα δικόγραφα όλων των δικαιοδοσιών** (συμπεριλαμβανομένων των προτάσεων)
- την δυνατότητα **ηλεκτρονικής υποβολής σχετικών**.
- την **προσωποποιημένη πληροφόρηση του δικηγόρου** για την πορεία της υπόθεσης.
- την ειδοποίηση του δικηγόρου του διαδίκου τουλάχιστον με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (email) από τα διοικητικά δικαστήρια σε όσες περιπτώσεις δεν προβλέπεται σήμερα υποχρεωτικά επίδοση εκ του νόμου.

Λοιπά οικονομικά ζητήματα που συνάπτονται με τον θεσμικό ρόλο των δικηγόρων

Όπως παγίως γίνεται δεκτό για όλα τα λειτουργήματα, έτσι και το δικηγορικό λειτούργημα, συνάπτεται άμεσα με τους **οικονομικούς όρους** άσκησης της δικηγορίας. Ιδίως όταν η Πολιτεία καλεί τους δικηγόρους να παράσχουν νομικές υπηρεσίες, οφείλει να διασφαλίζει όρους αξιοπρεπούς άσκησης του επαγγέλματος.

Πρακτικώς, τούτο σημαίνει:

- Άμεση καταβολή των οφειλομένων αμοιβών νομικής βοήθειας, όπου παρατηρούνται απαράδεκτες καθυστερήσεις.
- Αύξηση των προβλεπόμενων αμοιβών σε συγκεκριμένες διαδικασίες, που λόγω του χαμηλού ύψους προβλεπόμενης αμοιβής, είναι αποτρεπτικές για τη συμμετοχή των δικηγόρων νομικής βοήθειας.
- Καθορισμός των αμοιβών των κατ' αποκοπή δικηγόρων που συνεργάζονται με το Ελληνικό Δημόσιο κατ' ελάχιστον στα προβλεπόμενα στο Παράρτημα Ι του Κώδικα Δικηγόρων όρια αμοιβής.
- Χαρακτηρισμός της «αμοιβής» για συμμετοχή των δικηγόρων σε εκλογές σωματείων ως «αποζημίωσης» (ώστε να μην επιβαρύνεται με φόρο εισοδήματος, ΦΠΑ και ασφαλιστικές εισφορές),

Στήριξη στους πυρόπληκτους

Θέλω, κλείνοντας, να αναφερθώ στον κοινωνικό ρόλο του δικηγορικού σώματος. Ως μέλη της κοινωνίας όπου ζούμε και δραστηριοποιούμαστε, δεν μπορούμε να μένουμε απαθείς, απέναντι ιδίως σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που πλήττουν συμπολίτες μας. Η επίδειξη αλληλεγγύης αποτελεί υποχρέωσή μας και συνάδει με τις παραδόσεις μας. Η έμπρακτη στήριξη των πυροπλήκτων συμπολιτών μας ήταν, λοιπόν, αυτονόητη. Το δικηγορικό σώμα από την πρώτη στιγμή στάθηκε δίπλα τους. Συγκέντρωσε χρηματικό ποσό, μέρος του οποίου ήδη διατέθηκε για την αγορά ιατρικού εξοπλισμού και οργάνωσε αιμοδοσία. Παράλληλα, παρείχε διοικητική συνδρομή και υποστήριξη για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων των πυροπλήκτων και

την επίσπευση των αποζημιώσεών τους. Παρέμεινε δίπλα τους και όταν τα φώτα της δημοσιότητας έσβησαν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο σύντομος αυτός απολογισμός της δράσης μας καταλήγει νομίζω σε ένα ευκρινές μήνυμα: **Οι μάχες δεν μας πτοούν**. Αυτή είναι η ιστορική μας παρακαταθήκη. Από αυτήν αντλούμε έμπνευση και δύναμη. Από τους αγώνες και την κοινή δράση του δικηγορικού σώματος. Τίποτα δεν χαρίζεται, όλα κατακτώνται.

Η δύναμή τους πέλαγο, κι η θέλησή μας θράχος! για να παραφράσω τον ζακυνθινό ποιητή. («Οι Ελεύθεροι Πολιορκημένοι», Β΄, 51)

Σε αυτή την προσπάθεια δεν περισσεύει κανείς. Με συστηματική δουλειά, με συλλογική προσπάθεια, με ομαδικό πνεύμα και αποφασιστικότητα αποδεικνύουμε ότι μπορούμε να πετύχουμε. Κανείς δεν μπορεί να κρύβεται απ' τα προβλήματα, κάνοντας στείρα, μικρόψυχη κριτική. Μόνη η κριτική είναι αλυσιτελής. Η κριτική είναι ασφαλώς ευπρόσδεκτη και αναγκαία, αρκεί να είναι δημιουργική, να εισφέρει θέσεις, προτάσεις και λύσεις.

Επειδή «έχω την ιδιοτροπία να πιστεύω στον εαυτό μας» σας καλώ όλους να στηρίξουμε και να εντείνουμε την κοινή προσπάθεια. Τον κοινό μας αγώνα για την ποιότητα της Δικαιοσύνης στη χώρα μας και την αναβάθμιση του λειτουργημάτος μας. Χωρίς εκπτώσεις και συμβιβασμούς. Μ' **«ανοιχτά πάντα κι άγρυπνα τα μάτια της ψυχής»** («Ο Πόρφυρας», 6. 2.).